

Vitenskapelig navn: *Lythrum portula* (L.) D.A.Webb

Norsk navn: **Vasskryp**

Familie: Lythraceae – kattehalefamilien

Artsbeskrivelse

Vasskryp *Lythrum portula* er en liten ettårig kortskuddsart (isoetide). Stengelen er krypende og som regel rødfarget. Den øvre delen av stengelen er ofte uten røtter og på grunt vann vil de øverste bladene danne flyteroseretter eller heve seg noe over vannflata. Bladene kan være grønne eller noe rødfargete. Hvis planten vokser permanent under vann er bladene mer avlange og grønne.

Figur 1. Bestand av vasskryp *Lythrum portula* i strandkanten av Åsrumsvannet, Larvik. Foto: ©Birna Rørslett.

Stilkene er krypende og rotslår ved hvert ledd. Bladene er ca. 1 cm lange og motsatte. De er fjærnervet, omvendt eggformet eller spatelformet og noe tykke (figur 2).

Figur 2. Krypende rød stengel med grønne blad og små røde blomster. Foto: ©Birna Rørslett.

Blomstene sitter i bladhjørnene på korte blomsterstilker og er små og uanselige, bare 1-3 mm i diameter.

Det skålformete begeret er lysegrønt eller rødaktig og har 6 fliker (figur 3). Blomstene har 6 ørsmå rødaktige kronblad, som faller av tidlig, og 6 pollenbærere. Kapselen er kulerund og rød eller lysegrønn.

Figur 3. De små blomstene sitter i bladhjørnene og kan være røde eller rødgrønne. Foto: ©Birna Rørslett.

Økologi

Vasskryp vokser på leire eller sandbunn i strandkanten eller på helt grunt vann, eller i vannfylte grøfter og hjulspor o.l. Selv om den kan forekomme i små, næringsrike vannansamlinger er den i innsjøer vurdert som sensitiv i forhold til eutrofiering og forekommer helst i middels næringsrike innsjøer.

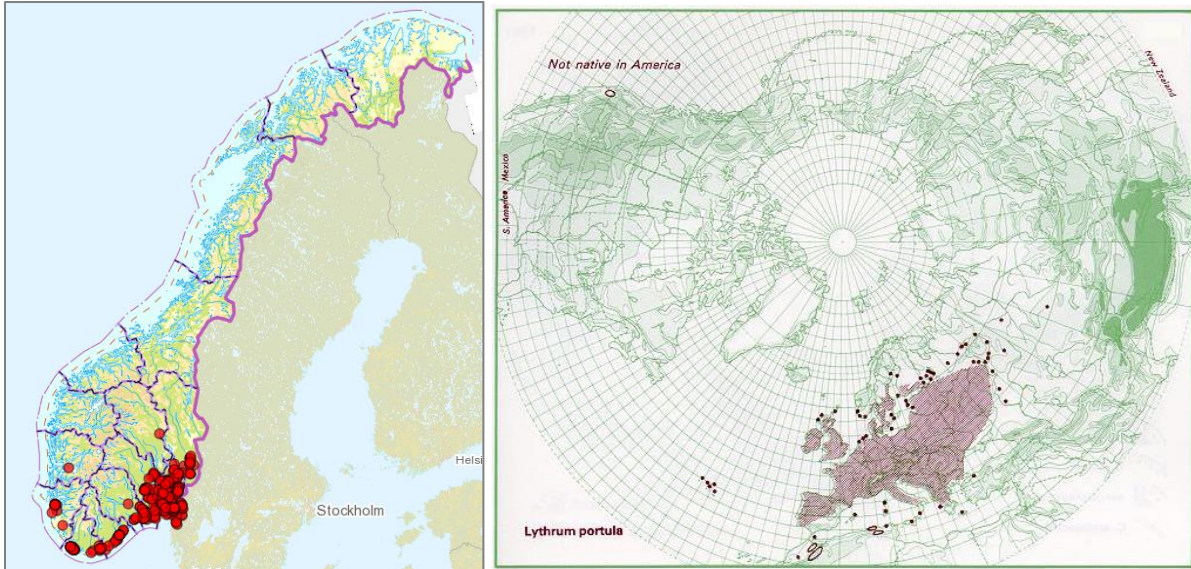
Arten spres med frø, og spiringen er avhengig av varierende vannstand og tørrlagte strandområder. Helt neddykkede planter blomstrer sjeldnere. Forekomsten ser ut til å variere en del fra år til år noe som nok skyldes variasjoner i spiremulighetene.

Vasskryp inngår i rik kortskuddstrand (Fremstad 1997), som er vurdert som en sterkt truet vegetasjonstype (Fremstad og Moen 2001).

Utbredelse

Vasskryp er vanlig i store deler av Europa og i Sibir, og har noen få forekomster nord i Afrika. I Artens nordgrense går ved Bottenvika i Sverige og Finland, men forekommer først og fremst i søndre deler.

I Norge har vasskryp en utpreget sørlig utbredelse og finnes stort sett bare i de søndre delene av Østlandet og langs kysten fra Østfold til Hordaland. Alle forekomstene er i lavlandet.

Figur 4. Utbredelse av vasskryp i Norge (artskart.no, hentet 29.11.2019) (venstre) og utbredelse på den nordlige halvkule (Hultén og Fries 1986) (høyre).

Synonym

Peplis portula L.

Røddlistestatus

Vasskryp *Lythrum portula* er vurdert som sterkt truet (EN) i Norge på grunn av sveært begrenset utbredelse og pågående nedgang i forekomst og habitatkvalitet, samt store fluktuasjoner (Solstad m.fl. 2021).

Hovedkjennetegn

- liten, krypende plante, ofte med rødaktig stengel
- omvendt eggformete eller spatelformete grønne eller svakt rødaktige blad
- ørsmå røde blomster ved bladhjørnene

Forvekslingsarter

Vasskryp kan forveksles med landformene eller flyterosettene til vasshåartene *Callitriche* spp. Landformene av vasshåartene har noe tynnere lysegrønne blad som er skaftet og med et lite hakk i toppen. Fruktene hos vasshår er grønne og firedelte med vingekanter. Vasshåartene er aldri rødfarget som vasskryp ofte er.

Vasskryp kan også minne noe om en storvokst evjebloom *Elatine* spp. Disse har imidlertid bare én blomst eller frukt ved hvert bladpar i motsetning til vasskryp som har to. Stengel, blad og blomster hos evjebloom er grønne, og sjelden rødaktig som hos vasskryp. Evjebloom har mye smalere blad enn vasskryp, uten tydelig spadeform.

Vasskryp kan også ligne litt på sterile kortvokste former av bekkeveronika *Veronica baccabunga*. Bekkeveronika er en større plante enn vasskryp og bladene er ofte svakt tannete. De er dessuten alltid tykke og fettglinsende hos bekkeveronika, mens vasskryp har tynne blad. Blomstrende bekkeveronika har glisne sidestilte aks med små, blå blomster.

Referanser

Den virtuelle floran. <http://linnaeus.nrm.se/>

Direktoratsgruppa Vanndirektivet 2018. Veileder 02:2018. Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA temahefte 12: 1-279.

Fremstad, E., Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. NTNU Vitenskapsmuseet. Rapport botanisk serie 2001-4.

Hultén, E. & Fries, M. 1986. Atlas of North European Vascular Plants north of the Tropic of Cancer. Koeltz Scientific Books, Königstein, 498 s.

Lid, J. & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. Det Norske Samlaget. 6. utg. ved Reidar Elven.

Schou, J. C., Moeslund, B., Båstrup-Spohr, L., Sand-Jensen, K. 2017. Danmarks vandplanter. BFN's Forlag.

Solstad H, Elven R, Arnesen G, Eidesen PB, Gaarder G, Hegre H, Høitomt T, Mjelde M og Pedersen O (24.11.2021). Karplanter: Vurdering av vasskryp *Lythrum portula* for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/31859>